

Utlåtande 2012:105 RIV (Dnr 321-704/2012)

Språkförskola i västra Stockholm

Förslag från utbildningsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
En ny kommunövergripande språkförskola inrättas 2013 inom Bromma stadsdelsnämndsområde i enlighet med vad som anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

Utbildningsnämnden har tillsammans med Bromma stadsdelsnämnd på kommunfullmäktiges uppdrag utarbetat ett förslag till en ny språkförskola i västra Stockholm. Barn med grav språkstörning är i behov av en förskola där möjlighet till språkträning och behandling är integrerad i den pedagogiska verksamheten. Det finns behov av fler platser i Stockholms stad och en ny verksamhet föreslås förläggas i Bromma. Förskolan planeras att starta under 2013. Den pedagogiska verksamheten är kommunens ansvar och landstinget ansvarar för logopedinsatser.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret tillstyrker utbildningsnämndens och Bromma stadsdelsnämnds förslag om att inrätta en ny språkförskola som en integrerad del av förskolan Marklandsbacken 2.

Mina synpunkter

Alla barn har rätt till en god skolgång. Grunden till en framgångsrik skoltid läggs redan i förskolan och det är viktigt att vi redan där tillgodoser behoven hos alla barn. Språkstörning är en funktionsnedsättning som ställer till stora problem för de barn som drabbas. Språkstörning kan se olika ut – man kan ha uttalssvårigheter eller svårt med ordföljd och meningsbyggnad, ordförråd eller grammatik. Det innebär att barn med denna funktionsnedsättning har svårt att göra sig förstådda och kommunicera med andra.

Trots att språkstörning varit känt sedan 1960-talet är det fortfarande många kommuner som helt saknar språkförskola. I dag finns 24 platser i språkförskolan Bamse på Södermalm. Antalet remisser till höstens intagning i språkförskolan är 54. Det finns alltså ett klart behov av att utöka antalet platser.

Barn med grav språkstörning är i behov av en förskola där möjlighet till språkträning och behandling är integrerad i den pedagogiska verksamheten. Verksamheten som bedrivs i språkförskolan Bamse utgör en viktig grund för barnens fortsatta skolgång och är mycket uppskattad av barn och föräldrar. Det är glädjande att vi nu kan öppna ännu en förskoleavdelning för barn med språkstörning i Stockholm. Av ärendet framgår att gruppstorleken ska vara åtta barn med möjlighet att utöka om behovet inte täcks. Det är angeläget att följa det fortsatta behovet av platser och återkomma med beslut om ytterligare utökning vid behov.

Placeringen av den nya förskolan i Bromma kommer också leda till att den geografiska tillgängligheten till språkförskola ökar i stora delar av staden.

Bilagor

1. Utredningen *Språkförskola i västra Stockholm*
2. Budget språkförskola
3. Svar på framställan Stockholms läns landsting

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

En ny kommunövergripande språkförskola inrättas 2013 inom Bromma stadsdelsnämndsområde i enlighet med vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 22 augusti 2012

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Lotta Edholm

Ylva Tengblad

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Det är glädjande att en språkförskola med åtta platser öppnas i västra Stockholm som har saknat en sådan resurs. Behovet av en fortsatt utbyggnad är stort, eftersom det finns 54 remisser inför höstintagningen till den befintliga språkförskolan Bamse på Södermalm. Av dessa remisser är 10-12 från västra Stockholm och mycket talar för att antalet remisser ökar när det etableras en språkförskola i västerort. Behovet av fler platser i övriga delar av staden är också stort, eftersom ett 40-tal står i kö och Bamse endast har 24 platser. Det är därför viktigt att snarast undersöka möjligheten att även etablera en språkförskola i söderort.

ÄRENDET

Utbildningsnämnden har tillsammans med Bromma stadsdelsnämnd på kommunfullmäktiges uppdrag utarbetat ett förslag till en ny språkförskola i västra Stockholm. Barn med grav språkstörning är i behov av en förskola där möjlighet till språkträning och behandling är integrerad i den pedagogiska verksamheten. Det finns behov av fler platser i Stockholms stad och en ny verksamhet föreslås förläggas i Bromma. Förskolan planeras att starta under 2013. Den pedagogiska verksamheten är kommunens ansvar och landstinget ansvarar för logopedinsatser.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 april 2012 att godkänna för egen del utredningen och överlämna den till kommunfullmäktige för beslut.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 april 2012 att godkänna för egen del utredningen och överlämna den till kommunstyrelsen för beslut.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande från den 21 mars 2012 samt lika lydande **Bromma stadsdelsförvaltnings** tjänsteutlåtande från den 19 april 2012 har i huvudsak följande lydelse.

En särskild utredning har genomförts för att belysa behovet och lämna förslag till organisation av verksamheten i en förskola för barn med grava språkstörningar (bilaga 1). I samverkan med berörda stadsdelsförvaltningar och referensgrupp har utredningen tagits fram.

I dag finns 24 platser i språkförskolan Bamse. Antalet remisser till höstens intagning i språkförskolan är 54. Av dessa avser ca 10-12 barn i västerort. Det visar på behovet av fler platser i västra Stockholm.

Utformning

Barn med grav språkstörning är i behov av en förskola där möjlighet till språkträning och behandling är integrerad i den pedagogiska verksamheten. Studiebesök har gjorts på fem olika förskolor med verksamhet för gravt språkstörda barn. Med utgångspunkt från det föreslås följande utformning.

Språkförskolan bör utformas som en specialavdelning, integrerad i en vanlig för-

skola i samverkan med landstinget. Vid starten föreslås gruppstorleken vara 8 barn med möjlighet att utöka om behovet inte täcks. Bemanningen föreslås vara 3 förskollärare på heltid. Utöver dessa knyts en logoped på heltid till verksamheten. Förskoleenhetens ledning har ansvar för den pedagogiska verksamheten och landstinget ansvarar för logopedinsatsen. Med den organisationen blir respektive huvudmans uppdrag tydligt och varje yrkesgrupp får en professionell tillhörighet.

Förutsättningar

Målgrupp för verksamheten är barn med grava språkstörningar. Barnen remitteras till verksamheten av logoped. En styrgrupp sammansatt av representanter från staden och landstinget föreslås ansvara för att utarbeta intagningskriterier samt uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Lokalisering

Verksamheten föreslås inrättas i förskolan Marklandsbacken 2 i Bromma stadsdelsförvaltning. Förskolan ligger geografiskt nära Brommaplan och kollektiva transportmedel. Utgångspunkten har varit att verksamheten ska vara lokaliserad till en förskola där ledningen har erfarenhet och intresse av att arbeta med barn i behov av särskilt stöd integrerad i den ordinarie verksamheten. Förskolan ska ha tillräckligt många avdelningar för att möjliggöra spontana språkträningstillfällen mellan jämnåriga barn. Det ska finnas barn som kan utgöra modell för språkbarnen.

Kostnader

Verksamheten förutsätts vara kommunövergripande och anslagsfinansierad. Beslut om ersättningar till kommunövergripande verksamheter fattas av kommunfullmäktige. Kostnaden för verksamheten har beräknats utifrån den kommunövergripande språkförskolan Bamse. Kostnaden för den ”nya” språkförskola beräknas uppgå till 2,8 mnkr per år (bilaga 2). Förutom detta bör det till avdelningen utgå det engångsbidrag om 800 tkr, som finns för nystart av förskoleavdelning. I kostnaden ingår resor. Den frågan bör utredas vidare. Vem ska ha kostnadsansvaret för eventuella resor till och från verksamheten.

Tidplan - Stockholms läns landsting

Samtal har förts med Stockholms läns landsting. En framställan har gjorts till SLL om samverkan kring logoped i verksamheten. Förslaget innebär att SLL står för logopedkostnaden och att logopeden organisatoriskt tillhör SLL. Verksamheten drivs och finansieras av staden. Beslut i fråga fattas i juni 2012 (bilaga 3).

Följande ställningstaganden ligger till grund för landstingets samverkan med kommunerna i språkförskolor:

- Evidens visar att språkförskola är mer effektiv än enskild behandling för barn med grav språkstörningsproblematik.
- Kommun och landsting bör dela på ansvaret för språkförskoleverksamhet så att ömsesidiga kvalitetskrav kan ställas.
- Integrerad språkförskoleverksamhet, på särskild avdelning i befintlig förskola eller individintegrering i barngrupp förordas.
- Landstinget avsätter resurser för logopedinsatser i språkförskola motsvarande heltidstjänst för 8 barn per vecka.

Avtal ska tecknas med logopedverksamhet med tillräckligt stora vårdgivare för att främja kompetensutveckling.

Verksamheten för barnen bör under förutsättningar att SLL fattar ett positivt beslut kunna starta hösten 2013. En arbetsgrupp kan så snart beslut fattats påbörja planeringen. Intagning av barn bör göras i samverkan med språkförskolan Bamse.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 maj 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Under förskoletiden grundläggs barnets språkutveckling. Det är således av största vikt att barn med grava språkstörningar får tillgång till adekvata insatser under den här perioden. Utbildningsnämnden anger i sin utredning att det totala underskottet i staden uppgår till cirka 30 språkförskoleplatser. Av höstens cirka 54 ansökningar avser cirka 10-12 barn i västerort. Stadsledningskontoret anser det därför angeläget att öka antalet förskoleplatser till barn med grava språkstörningar i västra Stockholm.

Kontoret är positivt till förslaget att inrätta en ny språkförskola på förskolan Marklandsbacken 2 i Bromma. Förskolan har fyra avdelningar och ligger geografiskt nära Brommaplan och kollektiva transportmedel och möjliggör med sina många avdelningar spontana språkträningstillfällen mellan jämnåriga barn. Utredningens kostnadsredovisning bedöms som rimlig och i linje med kostnaden för den befintliga språkförskolan Bamse på Södermalm. Stadsledningskontoret saknar dock en redogörelse för hur kostnaderna påverkas i takt med att fler platser tas i anspråk.

Kontoret uppfattar att Bromma stadsdelsnämnd avser att utnyttja en befintlig förskolelokal för den nya språkförskolan. Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler, som Bromma stadsdelsnämnd avser att söka, utgår till *nyttillkomna* avdelningar. Bidrag medges inte för ombyggnad av befintliga avdelningar vilket nämnden uppmanas att beakta.

Stadsledningskontoret tillstyrker utbildningsnämndens och Bromma stadsdelsnämnds förslag om att inrätta en ny språkförskola som en integrerad del av förskolan Marklandsbacken 2. Förskolan startar under 2013.

Kontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att den nya språkförskolan inrättas enligt ovan. Medel för kommunövergripande verksamhet regleras i samband med budget 2013.